

Relatie tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking

Sylvia de Vries

Het CBS hanteert vier centrale begrippen voor de werkgelegenheid: banen, werkzame personen, werkzame beroepsbevolking en arbeidsvolume. De relatie tussen deze begrippen wordt inhoudelijk en cijfermatig beschreven. Daarbij komt in samenhang ook het onderscheid tussen werknemers en zelfstandigen aan bod.

1. Inleiding

Met het terrein van de arbeidsmarkt houden beleidsmedewerkers, onderzoekers en statistici vanuit verschillende achtergronden zich bezig. Zowel de onderwerpen als de invalshoeken kunnen voor deze gebruikers verschillend zijn. Vanuit het economische perspectief, bijvoorbeeld, is arbeid een van de productiefactoren. Vanuit het sociale perspectief speelt arbeid weer een rol bij de arbeidspositie van een persoon en de participatie van verschillende groepen mensen op de arbeidsmarkt zoals bijvoorbeeld vrouwen en allochtonen. Om een compleet beeld te kunnen geven van de arbeidsmarkt publiceert het CBS zowel gegevens over de ontwikkeling en structuur van de werkgelegenheid en de werkloosheid als over de lonen, vacatures, cao-gegevens en arbeidsomstandigheden. Dit betreft zowel kortlopende maandelijkse cijfers als kwartaal- en gedetailleerde jaarcijfers. Een veelheid aan informatie dus, waarvoor een goede structuur onmisbaar is.

Een belangrijk aspect van de arbeidsmarkt is de werkgelegenheid. Het CBS publiceert over de werkgelegenheid het aantal banen, de werkzame personen, de werkzame beroepsbevolking en het arbeidsvolume. Deze begrippen kunnen allemaal dienen als werkgelegenheidsindicator. Duidelijkheid voor gebruikers over de betekenis van deze begrippen en het verschil daartussen is daarom van belang. Dit artikel probeert deze duidelijkheid te geven door de relatie tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking inhoudelijk en cijfermatig te beschrijven. Daarnaast wordt ingegaan op het onderscheid tussen werknemers en zelfstandigen in relatie tot bovengenoemde begrippen en worden de beschikbare data en de bronnen ervoor nader beschreven.

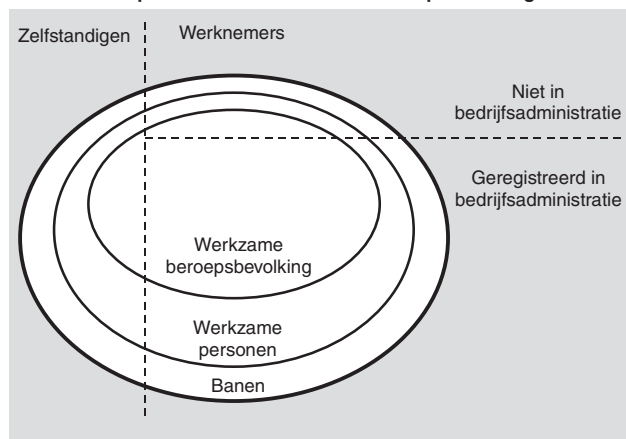
2. Relatie tussen begrippen

Voor de werkgelegenheid worden door het CBS vier centrale begrippen gehanteerd: banen, werkzame personen, werkzame beroepsbevolking en arbeidsvolume. Voordat de relatie tussen deze begrippen aan bod komt, worden ze eerst toegelicht. Kijkend naar vraag en aanbod, bestaat de arbeidsmarkt uit een hoeveelheid arbeidsplaatsen die bezet of onbezet kunnen zijn en uit personen die deze plaatsen kunnen bezetten. Hierbij is een *arbeidsplaats* een plaats waar arbeid kan worden verricht door één persoon tegen betaling of voor eigen rekening. Een *baan* is gedefinieerd als een bezette arbeidsplaats en een vacature als een onbezette arbeidsplaats. Het aantal banen omgerekend naar het aantal banen dat de volledige werktijd beslaat, geeft het *arbeidsvolume* dat wil zeggen de hoeveelheid arbeid die is ingezet in het productieproces. De andere begrippen betreffen de invalshoek van het aantal personen op de arbeidsmarkt. Onder *werkzame personen* worden mensen verstaan die een baan hebben in Nederland, ongeacht waar ze wonen. Tot *werkzame beroepsbevolking* behoren daarentegen personen die in Nederland wonen en die een betaalde baan hebben van twaalf uur of meer.

Banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking zijn via de eenheid baan onderling gerelateerd. Daarbij kan voor alle drie begrippen een onderscheid gemaakt worden tussen werknemers en zelfstandigen. In figuur 1 is schematisch de relatie tussen

de gehanteerde begrippen weergegeven¹⁾. De afbakeningen uit het schema worden nader beschreven in de onderliggende paragrafen.

1. Schematisch overzicht van de relatie tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking

Relatie tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking

Het verband tussen de drie grootheden banen, werkzame personen en de werkzame beroepsbevolking is, dat ze in grote lijnen onderdelen van elkaar zijn. In wiskundige termen geldt dat de verzameling werkzame beroepsbevolking een deelverzameling is van de verzameling werkzame personen, die weer een deelverzameling is van de verzameling banen (zie de schematische weergave in figuur 1). Op basis van de afbakening van de verschillende begrippen, kan de een dan ook uit de ander afgeleid worden.

Van banen naar werkzame personen

Uit de definities is af te leiden dat een baan een bezette arbeidsplaats is en een werkzaam persoon iemand is die een arbeidsplaats bezet. Omdat een persoon meerdere arbeidsplaatsen kan bezetten, kan deze ook meerdere banen hebben. Hierin zit het verschil tussen banen en werkzame personen. Het aantal banen ligt dus hoger dan het aantal werkzame personen. Door voor iedere persoon onderscheid te maken tussen de baan waar de meeste tijd aan besteed wordt, de hoofdbaan, en eventuele bijbanen, kan het aantal werkzame personen uit het aantal banen worden afgeleid en andersom. De verzameling banen bestaat daarmee uit hoofdbanen en bijbanen, waarbij het aantal werkzame personen overeen komt met het aantal hoofdbanen.

Van werkzame personen naar werkzame beroepsbevolking

Werkzame personen zijn alle mensen die betaald werk verrichten, ook al is het maar één of enkele uren per week. Hier zit het grootste verschil tussen de werkzame personen en de werkzame beroepsbevolking. Tot de werkzame beroepsbevolking behoren namelijk alleen personen die tenminste twaalf uur per week werken. Een ander verschil is dat de werkzame beroepsbevolking personen betreft die in Nederland wonen, terwijl de werkzame personen alle mensen zijn die in Nederland werken.

Naast bovengenoemde verschillen bestaan er tussen de werkzame personen en de door het CBS gepubliceerde werkzame beroepsbevolking ook operationele verschillen die met afbakening en waarneming te maken hebben (zie CBS 1996, blz. 202–204):

- Doordat voor de werkzame beroepsbevolking meestal de populatie van personen van 15–64 jaar wordt genomen, blijven de werkzame 65-plussers buiten beschouwing terwijl ze wel tot de werkzame personen behoren.
- Van het personeel in dienst van particuliere huishoudens behoort een klein deel tot de gepubliceerde werkzame beroepsbevolking, terwijl deze gehele groep wel tot de werkzame personen behoort. Andersom rekenen vrijwilligers en stagiaires zich soms ten onrechte wel tot de werkzame beroepsbevolking.

Het aantal werkzame personen ligt hoger dan de werkzame beroepsbevolking. Door het aantal werkzame personen te verminderen met het aantal personen dat minder dan twaalf uur per week werkt, de werkzame personen van 65 jaar en ouder, het saldo van de in- en uitkomende pendel en de aanpassing voor genoemde speciale groepen (huishoudelijk personeel, stagiaires en vrijwilligers), kan de werkzame beroepsbevolking tussen de 15 en 65 jaar uit de werkzame personen worden afgeleid.

In staat 1 is de aansluiting tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking cijfermatig weergegeven voor 1995–2001. Het aantal banen ligt zo'n 400 duizend hoger dan het aantal werkzame personen, dat weer ruim 1 miljoen hoger ligt dan de werkzame beroepsbevolking. Het in de staat genoemde populatieverschil betreft de verschillen die op de populatie betrekking hebben en bestaat uit de werkzame 65-plussers (rond de 60 duizend personen), het saldo van de pendel, de onjuist opgenomen vrijwilligers en stagiaires en personeel in dienst van particuliere huishoudens. De laatste categorie is de grootste post binnen het populatieverschil en bedroeg in 2001 rond de 270 duizend personen²⁾.

Onderscheid tussen zelfstandigen en werknemers

Voor zowel de banen, de werkzame personen als de werkzame beroepsbevolking is een onderscheid te maken tussen zelfstandigen en werknemers. Dit onderscheid, een tweedeling naar positie in de werkkring, is gebaseerd op het criterium van het al dan niet dragen van economisch risico.

Zelfstandigen zijn mensen die een inkomen verdienen door arbeid te verrichten in het bedrijf waarvan zij eigenaar of mede-eigenaar zijn of door een beroep als zelfstandige uit te oefenen. Het gaat dus om personen die werkzaam zijn in hun eigen bedrijf/praktijk of in het bedrijf van hun partner of ouders, zelfstandige beroepsbeoefenaars en freelancers. Meewerkende gezinsleden van zelfstandigen worden ook tot de zelfstandigen gerekend, tenzij uitdrukkelijk een arbeidsovereenkomst is aangegaan. Het betreft dus mensen die geen loon of salaris ontvangen.

Werknemers daarentegen zijn mensen die arbeid in dienstverband verrichten en daarvoor loon ontvangen. Hiertoe behoren ook de directeuren-groottaandeelhouders (en hun familieleden), voor zover die in loondienst werkzaam zijn. Voor de groep werknemers is een belangrijke onderverdeling voor het CBS of een werknemer al dan niet kan worden waargenomen via een administratie van een bedrijf of instelling³⁾. Wanneer werknemers in een bedrijfsadministratie geregistreerd staan, kunnen gegevens over de werknemer via een enquête of digitale waarneming bij bedrijven en instellingen worden verzameld. Dit is relevant omdat op deze manier nauwkeurige gedetailleerde informatie, waaronder het loon, verkregen wordt over werknemers.

Van een aantal werknemersgroepen is bekend dat zij niet in een bedrijfsadministratie geregistreerd staan. Dit betreft krantenbezorgers, alfahulpverleners, personeel in dienst van huishoudens, religieuzen en thuiswerkers. Daarnaast bestaat er ook 'zwarte arbeid': arbeid die ten onrechte wordt onttrokken aan de verplichting tot registratie bij de fiscus of de sociale verzekeringsorganen en daarmee ook niet in bedrijfsadministraties zit. Bij deze arbeid gaat het overigens grotendeels om kleine banen.

Afleiding arbeidsvolume op basis van banen

Het arbeidsvolume in arbeidsjaren is het aantal banen omgerekend naar voltijdequivalenten. Het voltijdequivalent van een baan van een werknemer wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur behorende bij deze baan te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur behorende bij een voltijd baan (in de betreffende bedrijfstak). Het voltijdequivalent van een baan van een zelfstandige wordt bepaald door de gebruikelijke wekelijkse arbeidsduur behorende bij die baan te delen door de gemiddelde arbeidsduur van de banen van zelfstandigen met een wekelijkse arbeidsduur van 37 uur of meer (in dezelfde bedrijfstak). Vanwege deeltijdwerk ligt het arbeidsvolume in arbeidsjaren dus lager dan het aantal banen. In 2001 bedroeg het arbeidsvolume 6,5 miljoen arbeidsjaren, terwijl het aantal banen 8,7 miljoen bedroeg.

3. Beschikbare statistische informatie

Elke maand brengt het CBS een persbericht uit over de beroepsbevolking, waarbij zowel de werkloze als de werkzame beroepsbevolking aan bod komen, en elk kwartaal een persbericht over de banen van werknemers. De tabellen in deze persberichten bevatten een beperkte hoeveelheid aan informatie. Op StatLine, de elektronische database van het CBS, staan alle beschikbare cijfers over banen, arbeidsvolume, werkzame personen en de werkzame beroepsbevolking. Deze cijfers komen zowel uit de Arbeidsrekeningen (AR), een stelsel waarin gegevens uit diverse bronnen worden samengebracht en geïntegreerd, als uit de twee belangrijkste bronnen die aan dit stelsel ten grondslag liggen, de

Staat 1
Aansluiting tussen banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking, jaargemiddelden

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>x 1 000</i>							
Banen	7 525	7 726	7 946	8 194	8 400	8 582	8 744
Bijbanen	– 382	418	402	451	454	459	467
Werkzame personen	7 143	7 308	7 544	7 743	7 946	8 123	8 277
<12 uur per week	771	784	794	789	796	815	802
Populatieverschil	– 309	337	350	345	345	391	411
Werkzame beroepsbevolking (15–64 jaar)	6 063	6 187	6 400	6 609	6 805	6 917	7 064

Bron: Arbeidsrekeningen, Enquête beroepsbevolking.

Enquête werkgelegenheid en lonen (EWL) en de Enquête beroepsbevolking (EBB). De Arbeidsrekeningen geven op kerncijfers een volledig en samenhangend beeld. Voor verdergaande detailering zijn ook cijfers beschikbaar die direct uit de bronnen EWL of EBB komen ⁴⁾.

StatLine: thema Arbeidsmarkt

Informatie uit de Arbeidsrekeningen is in StatLine te vinden onder 'Macro-economie, geld en kapitaalmarkt' in de themaboom 'Nationale Rekeningen' onder de mappen jaarcijfers en kwartaalcijfers. De meer gedetailleerde statistische informatie over banen, werkzame personen en de werkzame beroepsbevolking staat in StatLine voornamelijk in de themaboom 'Arbeidsmarkt' (te vinden onder 'Arbeid, Inkomen en Sociale Zekerheid'). De publicaties zijn te vinden onder 'Werkgelegenheid en Lonen' en onder 'Beroepsbevolking' binnen deze map. Onder de map 'Beroepsbevolking' staan verschillende publicaties over de werkzame beroepsbevolking die afkomstig zijn uit de EBB ⁵⁾. Onder de map 'Werkgelegenheid en Lonen' staan in de map 'Banen en lonen' gegevens over banen en over werkzame personen op basis van de Arbeidsrekeningen, maar ook EWL-gegevens over banen van werknemers die geregistreerd zijn in bedrijfsadministraties (regionaal, economische activiteit en structuur lonen en arbeidsduur). Voor deze laatste publicaties op basis van de EWL geldt dat dit geen gemiddelden per jaar of kwartaal betreft, maar dat de cijfers betrekking hebben op een peildatum (namelijk 31 december) ⁶⁾. In staat 2 is informatie opgenomen uit de verschillende publicaties ⁷⁾.

Voor verschillende doeleinden kan verschillende informatie gebruikt worden. Voor een beeld over totale arbeidsmarkt in Nederland op hoofdlijnen kan het beste gebruik gemaakt worden van de informatie uit de Arbeidsrekeningen. Hierin is immers alle informatie bij elkaar gebracht en geïntegreerd. Van de EWL of EBB wordt gebruik gemaakt wanneer gebruikers (on-site) willen analyseren op microdata of wanneer meer gedetailleerde gegevens nodig zijn. Daarbij valt te denken aan een regionale verdeling van de banen of werkzame beroepsbevolking, een onderverdeling naar opleiding en beroep of informatie over het aantal banen naar economische activiteit op 5-digit sbi niveau. De EBB kan dan gebruikt worden wanneer statistische informatie gewenst is over personen; de EWL bevat uitsluitend informatie over werknemers. Hieronder worden de AR, EBB en EWL kort nader beschreven.

Arbeids(markt)rekeningen

De Arbeidsrekeningen (AR) vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt (CBS, 1996 en 1998). Bij het samenstellen van de Arbeidsrekeningen maakt het CBS gebruik van alle beschikbare informatie over arbeid. De gegevens worden samengesteld in een statistisch integratieproces dat op basis van alle beschikbare bronnen tot een zo nauwkeurig mogelijke raming van de arbeidsmarktgegevens leidt. Belangrijke bronnen voor de Arbeidsrekeningen zijn de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête werkgelegenheid en lonen, de Enquête beroepsbevolking en de gegevens over verloonde dagen en loonsommen waargenomen door het CBS. Gegevens uit enquêtes bij personen, bij bedrijven en van registraties van de uitvoeringsorganen sociale zekerheid worden op elkaar afgestemd wat definities en indelingen betreft, aangevuld voor ontbrekende delen van het beschreven terrein en gecorrigeerd voor waarnemings- en bewerkingsfouten. De Arbeidsrekeningen zijn daarbij consistent gemaakt met de Nationale Rekeningen. Zo ontstaan gegevens die op elkaar aansluiten en kan een samenhangend en volledig overzicht gegeven worden op kernvariabelen zoals banen, werkzame personen en looninkomen.

Op macro-economisch niveau bieden de huidige Arbeidsrekeningen een essentiële aanvulling op de Nationale Rekeningen door hun geïntegreerde beschrijving van de werkgelegenheid in termen van volume en banen. De komende jaren zullen de Arbeidsrekeningen worden uitgebouwd tot een stelsel van zogenaamde 'Arbeidsmarktrekeningen'. De huidige Arbeidsrekeningen beschrijven de daadwerkelijke inzet van arbeid in banen en personen; de vraagkant van de arbeidsmarkt. In het stelsel van Arbeidsmarktrekeningen wordt beoogd een beschrijving te geven van de totale arbeidsmarkt, waarin zowel de vraag als het (potentiële) aanbod is opgenomen. Hiermee kan een geïntegreerd macro-economisch totaalbeeld gegeven worden over de arbeidsmarkt in personen, volume en kosten, waarin de economische en sociale componenten gecombineerd zijn. Een start voor de Arbeidsmarktrekeningen is gemaakt door het opnemen van de beroepsbevolking (zowel de werkzame, de werkloze als de niet-beroepsbevolking) in het integratiekader. Dit levert snelle ramingen op voor de werkgelegenheidsontwikkeling (zie CBS 2003).

Staat 2
Banen, werkzame personen en werkzame beroepsbevolking: zelfstandigen en werknemers, jaargemiddelden

	1995	1999	2000	2001
<i>x 1 000</i>				
Banen	7 525	8 400	8 582	8 744
w.v.				
zelfstandigen	1 237	1 287	1 298	1 294
werknemers	6 288	7 113	7 284	7 450
w.v. geregistreerd in bedrijfsadministratie op ultimo december ¹⁾	5 627 ²⁾	6 694	6 871	7 012
Werkzame personen	7 143	7 946	8 123	8 277
w.v.				
zelfstandigen	1 123	1 148	1 155	1 152
werknemers	6 020	6 798	6 968	7 125
Werkzame beroepsbevolking (15-64 jaar)	6 063	6 805	6 917	7 064
w.v.				
zelfstandigen	706	733	799	774
werknemers	5 357	6 072	6 117	6 289

¹⁾ Peildatum; in tegenstelling tot de overige cijfers zijn dit geen jaargemiddelden.

²⁾ Eerste jaar Enquête werkgelegenheid en lonen, waarvan de cijfers zijn gebaseerd op ultimo december. Het totaal, 5 627 banen van werknemers, is gebaseerd op de Arbeidsrekeningen voor revisie.

Bron: Arbeidsrekeningen, Enquête beroepsbevolking, Enquête werkgelegenheid en lonen.

Enquête werkgelegenheid en lonen

De Enquête werkgelegenheid en lonen (EWL) is een onderzoek bij bedrijven en instellingen met personeel naar de werkgelegenheid en de beloning van werknemers (CBS, 2001). Alle economische activiteiten en grootteklassen zijn in het onderzoek betrokken. Of een bedrijf of instelling de EWL ontvangt, hangt onder meer af van de personeelsomvang. De geselecteerde bedrijven zijn bij wet verplicht om de gevraagde gegevens voor de werkgelegenheids- en loonstatistiek te verstrekken.

De gevraagde gegevens in de EWL worden ontleend aan de salarisadministraties van de bedrijven en instellingen. Het betreft zowel informatie over het bedrijf als geheel (totaal aantal werknemers en de loonsom) als informatie over individuele werknemers binnen het bedrijf (zoals geslacht, geboortedatum, postcode werkadres, dienstverband, loon en arbeidsduur). Een deel van de in het onderzoek betrokken bedrijven verstrekt periodiek een bestand met gedigitaliseerde individuele gegevens van al hun werknemers. Deze digitale gegevensverstrekking komt in de plaats van het invullen van papieren vragenlijsten.

Op basis van het onderzoek worden elk kwartaal gegevens samengesteld over de ontwikkeling van het aantal banen en de loonsom, die de input vormen voor de AR. Daarnaast worden jaarlijks gegevens samengesteld over de werkgelegenheids- en loonstruc-tuur en over de werkgelegenheid naar regio.

Enquête beroepsbevolking

De Enquête beroepsbevolking (EBB) is een doorlopend steekproefonderzoek bij inwoners van Nederland, waarmee informatie verzameld wordt over de arbeidsmarktpositie van personen van 15 jaar en ouder (CBS, 2000b). De enquête bestaat uit mondelinge (en sinds 2000 ook telefonische) interviews, waarbij jaarlijks ongeveer een procent van de bevolking van 15 jaar en ouder ge-enquêteerd wordt.

Op basis van het onderzoek worden onder meer jaarlijks gegevens samengesteld over het al dan niet hebben van betaald werk, de positie in de werkring, de participatiegraad, het uitgeoefende beroep, het zoeken naar werk en het niveau van de gevolgte opleiding. Een belangrijke onderverdeling uit de EBB is de arbeidspositie: werkzame beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking en de niet-beroepsbevolking.

4. Begrippen

Arbeidsjaar: komt overeen met de gemiddelde contractuele arbeidsduur van een voltijdbaan op jaarbasis.

Arbeidsplaats: een plaats waar arbeid kan worden verricht door één persoon tegen betaling of voor eigen rekening. Een arbeidsplaats kan bezet of onbezet zijn.

Arbeidsvolume: de hoeveelheid arbeid die in een bepaalde periode is ingezet. Het arbeidsvolume wordt uitgedrukt in arbeidsjaren.

Baan: een arbeidsplaats die bezet wordt door een werknemer of een zelfstandige. Als iemand meer dan een arbeidsplaats bezet, telt elke arbeidsplaats als een afzonderlijke baan.

Bijbaan: een baan waar niet de meeste tijd aan wordt besteed. Een bijbaan kan voorkomen indien een persoon meer dan een baan heeft. Een persoon kan meerdere bijbanen hebben.

Beroepsbevolking: alle mensen die in Nederland wonen en die een betaalde baan hebben of die een betaalde baan willen hebben van tenminste twaalf uur per week, daarvoor direct beschikbaar zijn en bovendien actief zoeken. Bij het publiceren van de cijfers wordt meestal de populatie van 15–64 jaar beschouwd.

Hoofdbaan: de baan waar de meeste tijd aan wordt besteed. Indien een persoon één baan heeft, wordt deze baan dus ook als hoofdbaan aangeduid.

Jaarlijkse arbeidsduur: overeengekomen arbeidsduur per jaar in uren. Niet-gewerkte uren in verband met overeengekomen verlof,

adv en feestdagen tellen niet mee als overeengekomen (arbeids-) uren.

Loon: beloning van de werknemer voor geleverde arbeid.

Voltijdbaan: baan waarbij sprake is van het voor het bedrijf geldende aantal uren behorende bij een volledige werktijd.

Werknemers: mensen die arbeid verrichten op basis van loon of salaris.

Werkzame beroepsbevolking: alle mensen die in Nederland wonen en betaald werk hebben voor tenminste twaalf uur per week. Bij het publiceren van de cijfers wordt meestal de populatie van 15–64 jaar beschouwd.

Werkzame personen: alle mensen die een baan hebben bij een in Nederland gevestigd bedrijf of bij een particulier huishouden in Nederland.

Zelfstandigen: mensen die voor eigen rekening of risico een beroep of een bedrijf uitoefenen of meewerken in het bedrijf van een gezinslid. Meewerkende gezinsleden worden tot de zelfstandigen gerekend, tenzij uitdrukkelijk een arbeidsovereenkomst is aange-gaan.

Referenties

CBS, 1996. Arbeidsrekeningen, Kern van het statistische systeem over arbeid. (ook verschenen als proefschrift van W.P. Leunis en K.G. Verhage)

CBS, 1998. Arbeidsrekeningen 1996–1997.

CBS, 1999. Nationale Rekeningen Revisiepublicatie, Beschrijving en uitkomsten van de ESR 1995 revisie.

CBS, 2000a. Werken en Leren 2000–2001.

CBS, 2000b. Enquête Beroepsbevolking 1999.

CBS, 2001. Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000. In: Sociaal-economische maandstatistiek, jaargang 18, december 2001, blz. 30–43.

CBS, 2002a. Nationale Rekeningen 2001.

CBS, 2002b. SSB Special. In: Sociaal-economische maandstatistiek, jaargang 19, december 2002, blz. 13–92.

CBS, 2002c. De Nederlandse economie 2001.

CBS, 2003. Persbericht 'Werkloosheid stijgt verder'. PB03-033, 19 februari 2003, met bijbehorende toelichting 'Maandelijkse cijfers over de werkloze en werkzame beroepsbevolking'.

Eurostat 1996, Europees systeem van rekeningen 1995 (ESR 1995).

Leunis, W.P. & J.W. Altena, 1996. Labour Accounts in the Netherlands, 1987–1993. How to cope with fragmented macro data in official statistics. In: International Statistical Review 64, 1996, blz. 1–22.

Noten in de tekst

- 1) Het arbeidsvolume is daarin niet opgenomen, omdat dit een rekgrootheid betreft en het daarmee een andersoortig begrip is. Ook de relatie met het buitenland is niet in het schema opgenomen: door het verschil tussen in Nederland wonende en werkende personen is de werkzame beroepsbevolking niet een exacte deelverzameling van de verzameling werkzame personen. Het betreft hier overigens een beperkte groep mensen, veelal grenspendel.

- ²⁾ Dit is op basis van de Nationale Rekeningen vastgesteld (zie CBS 1999). Ongeveer 1 op de 6 huishoudens blijkt een huishoudelijke hulp te hebben. Een klein deel van deze huishoudelijke hulp wordt geleverd door mensen die formeel in dienst zijn van huishoudens. Een veel groter deel wordt echter gegenereerd in het informele circuit, bijvoorbeeld door schoonmaaksters, ofwel door mensen die op al dan niet regelmatige basis zwart betaald krijgen. Slechts een beperkt aantal van deze personen wordt in de EBB waargenomen.
- ³⁾ Bij het gebruik van het Sociaal Statistisch Bestand (zie CBS 2002b) voor werkgelegenheidsinformatie bestaat er voor werknemers nog een andere onderverdeling, die niet in het schematische overzicht is meegenomen. Dit onderscheid betreft het al dan niet geregistreerd staan in polisadministraties (Verkerdenadministratie en Fibase).
- ⁴⁾ Reden hiervoor is dat niet alle nuttige statistische informatie op macro-niveau consistent gemaakt kan en hoeft te worden.
- ⁵⁾ Merk op dat in deze publicaties ook het begrip werkzame personen voorkomt, dat zowel in definitie als in omvang niet overeenkomt met het in deze nota behandelde begrip.
- ⁶⁾ Bij een jaargemiddelde, het gemiddelde aantal banen in dat jaar, telt een arbeidsplaats alleen mee voor de dagen dat deze bezet is. Bij een peildatum tellen de arbeidsplaatsen mee die op dat moment bezet zijn.
- ⁷⁾ Merk op dat er een groot verschil zit tussen de zelfstandigen binnen de werkzame beroepsbevolking en de zelfstandigen bij de werkzame personen. Naast de kleine banen (<12 uur per week) betreft dit ook het huishoudelijk personeel (zie CBS 1999).